

KÜLTÜRLERARASI ETKİLEŞİMDE SİNEMANIN ROLÜ: FERZAN ÖZPETEK VE FATİH AKIN FİMLERİNDE KÜLTÜRLERARASILIK

Zühal Çetin ÖZKAN

Dokuz Eylül Üniversitesi-GSF-Film Tasarımı Bölümü, İzmir, TURKEY

zahal.cetin@deu.edu.tr

Özet

Farklı kültürlerle mensup insanların birbirlerinden farklı olduklarını bilerek karşılıklı yabancı olma durumunun bilinciyle iletişime girmeleri durumuna kültürlerarası iletişim denmektedir. Disiplinlerarası bir bilim dalı olan kültürlerarası iletişim, her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Sinema, toplumun beğenisini kazanmak ve insanların dikkatini çekebilmek amacıyla kültürel kodlara yoğun bir şekilde yer vermektedir. Bu nedenle sinema filmleri farklı kültürlerin birbirini tanıması, anlaması ve önyargıların azaltılması noktasında kültürlerarası iletişimi destekleyen önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Sinema, içinde barındırdığı kültürel özelliklerin taşıyıcısı olan küresel bir araçtır. Bu durum sinemanın kültürel bir öğe olarak varlığını daha da önemli kılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sinema, kültür, kültürlerarası etkileşim, kitle kültürü, iletişim

CINEMA IN THE ROLE OF CULTURAL INTERACTION: INTERCULTURALISM MOVIES IN FATİH AKIN AND FERZAN ÖZPETEK

Abstract

People belonging to different cultures that they are different from each other, knowing foreign mutual status of communication with the consciousness into the state of cross-cultural communication is called.. Intercultural communication, which is an interdisciplinary branch of science, is gaining more and more importance every day. Cinema, society and win the appreciation of cultural codes in order to attract the attention of people to serve in an intense way. Therefore movies of different cultures to recognize each other, understanding and intercultural communication at the point of prejudice reduction emerges as an important element that is. Cinema, contained within the cultural characteristics of a global carrier. This condition as an element of cinema in cultural presence makes it even more important.

Keywords: Cinema, culture, cultural interaction, mass culture, communication

1. GİRİŞ

Kültür, insanların genetiğinde yer almayan, kalıtsal nitelik taşımayan içinde yaşanılan sosyal çevrenin etkisiyle oluşan bir süreçtir.(Güvenç 1991: 101). Başka deyişle, insan içinde yaşadığı toplumun kültürünü yaşamış ve yaşamakta olan deneyimleriyle öğrenmekte ve devam ettirmektedir diyebiliriz.

Kültür; yaşanan, yaşatan ve yaşayan varlık olarak geçmişten geleceğe sürekliliktir (Güvenç,1993: 231). Her kültür olgusu kültürün bütünü gibi doğar, gelişir, kaybolur veya yeni fonksiyonlarla genişler, gençleşir (Yılmaz, 1994: 2). Kültür toplumsaldır. Kişi, içinde yaşadığı toplumun kültüründen soyutlanamaz. Kültür tarihseldir, uzun bir yaşam dilimi içinde olgunlaşır. Kültür bir yaşam biçimi, bir toplumsal davranıştır. (Artun, 1996: 12).

Kültürleşme adı verilen evrensel süreçte kültür varlıkları yeniyi alarak değişir, gelişir (Güvenç, 1993: 38). Kültürleşme, iki ya da daha çok kültürün karşılıklı etkileşme sonucu benzeşme yönünde değişmeye uğramaları olarak tanımlanır. Bir başka ifadeyle; bireyler, gruplar, alt kültürler arasında yaratı, yenilik veya en önemlisi de göç sonucu oluşan etkileşme şeklindeki kültürel iç devinimdir. Kültürleşme sürecinde, iki ya da daha fazla kültür karşılıklı etkileşimle değişime uğrar, yeni sentezler, dinamik bileşkeler yaratırlar. Çağımızdaki küreselleşme kavramı budur. (Maletzke 1996: 15) İnsanların farklı kültürlerle karşılaştıklarında ortaya çıkan süreç kültürlerarası iletişim olarak tanımlanmaktadır. Thomas Baumer (2002: 54), Maletzke'nin tanımına bilinç kavramını da ekleyerek, farklı kültürlerle mensup olanların birbirlerinden farklı olduklarını bilerek karşılıklı yabancı olma durumunun bilinciyle iletişime girmelerine kültürlerarası iletişim der. Günümüzde teknolojik gelişmelerinde etkisiyle gittikçe artan kültürlerarası karşılaşmalarda, kültürel farklılıklardan kaynaklanan yanlış anlamaların azaltılıp farklı toplumlar arasında başarılı bir iletişim sürecinin oluşabilmesi için disiplinlerarası bir bilim dalı olan kültürlerarası iletişim, her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Günümüzde teknolojik gelişmelerin neticesinde dünya, küresel bir köy haline gelirken çeşitli iletişim platformlarında farklı kültürlerin birbirleriyle karşılaşması kültürlerarası iletişim sürecinin önemini de giderek arttırmaktadır. Toplumlar arasındaki en büyük farklılık kaynağı olan kültür, insanların dünyaya, olaylara, kişilere olan bakış açısını şekillendirerek onların kişisel beğeni ve davranışlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. (Şentürk Kara 2014-21)

2. KİTLE KÜLTÜRÜ

Küresel kitle kültürü, kültürel üretimin modern araçlarının elindedir. Dilsel sınırları hızla ve kolayca geçebilen, tüm dillerde anında konuşan görüntünün egemenliğindedir. Televizyonun, sinemanın, görsel olan her şeyin egemenliğindedir. Küresel kitle kültürü tüm bu kitle iletişim biçimlerinde kendini gösterir (Hall,2002:14).

Küreselleşmenin en çok hissedildiği alanlardan birisi kültür alanı iken, iletişim ve ulaşım kaynaklarını elinde tutan devletlerin kültürleri baskın duruma geçebilmektedir. Küreselleşme her kültürden bir çok değeri ortadan kaldırmaktadır; ancak kültürel erozyon, küresel dinamikleri ellerinde bulunduramayan ülkelerin kültürlerinde olmaktadır. Hızlı küreselleşme olgusu gelecekte bir çok kültürün yok olacağı korkusunu taşımaktadır. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı bir sonuç olarak, yerelleştirilerek korunan değil, genelleştirilerek yayılan kültür değerlerinin yaşamaya devam ettiği görülmektedir. Küreselleşme etkisine giren toplumlar kendi kültürlerini çağa uygun bir biçimde geliştirip geleneksel kaynaklardan

aldıklarını çağdaş sentezlerle geliştirmek zorundadır. Kültürlerarası özümsemenin ve alışverişin geleceği, bireyler ve toplumlar arasındaki yakınlaşmada ve birlikteliktir; ortak düşüncelerle birbirini anlayıştadır. Bu ortaklaşmada elbette birçok kültürel farklar ortaya çıkacaktır; ama işte bu farklar kültürlerarası sentezleri ortaya çıkartacaktır. Kendi geleneksel kaynaklarımız çıkış noktasıysa, diğer kültürlerle olan alışverişimiz de geleceğimizdir. Kültürel değişimde, evrenselliğini göstermek adına o kültürün sınırlarını aşma düşüncesi yatar.

Son 20-30 yılda dünyadaki siyasi, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, bir çok sanat dalını derinden etkilemiştir. Küreselleşme olgusu da bu gelişme ve değişimlerin bir sonucu olarak gündeme gelen ve sıkça tartışılan bir olgudur. Büyük kitleleri etkileyen ve astronomik ticari getirisi olan sinema ve onunla bağlantılı endüstrisi de küreselleşmenin ilgi alanındadır.(Karakaya 2004:12)

3. KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE SİNEMA

Sinemada toplumun beğenisini kazanmak ve insanların dikkatini çekebilmek amacıyla kültürel kodlara yoğun bir şekilde yer verilmektedir. Bu nedenle sinema filmleri farklı kültürlerin birbirini tanıması, anlaması ve önyargıların azaltılması noktasında kültürlerarası iletişimi destekleyen önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca sinema, kitleleri etkileyerek bir kültür modelinin dünyaya pazarlanmasını sağlayan en büyük araçtır. Bu durumu en iyi şekilde kullanan Amerikalılar, Hollywood filmleri aracılığıyla Amerikan kültürünü ve yaşam tarzını bütün dünyaya pazarlamaktadır (Mai ve Winter 2006: 8).

Sinema, içinde barındırdığı kültürel özelliklerin taşıyıcısı olan küresel bir araçtır. Bu durum sinemanın kültürel bir öğe olarak varlığını daha önemli kılar. Modern toplumlarda sinema, ideolojileri tek başına üreten konumunda olmasa da ideolojiyi yaymak anlamında önemli rol oynar. Bu bağlamda başta Amerikan sinemasını temsil eden Hollywood ve diğer gelişmiş ülkeler sinemayı hem bir propaganda aracı hem de ticari bir alan olarak ele almaktadır. Sinema tarihi incelendiğinde küresel anlamda en güçlü ülkeler arasında Hollywood yani Amerikan sinemasının başı çektiği görülür. Güçlü bir endüstriye sahip Hollywood sineması yaklaşık 100 yıldan beri dünyanın bir çok ülkesinde milyarlarca kişiyi etkilemiştir. Bu başarının nedenleri ekonomik ve teknolojik üstünlüğün yanı sıra son derece etkin ve yaygın halkla ilişkiler ve pazarlama çalışmalarının büyük katkısı vardır. Hollywood'un ayrıca dünyadaki bir çok sinemacıyı bünyesine katan yapısı ve Amerikan kültürünün sinema yoluyla milyarlarca kişiyi etkilemesi de, bu ülke ve sinemasını en büyük küresel güçlerden biri haline getirmektedir. Küreselleşme ve kültürel yayılcılık ulusal kültürler üzerinde yıpratıcı ve yıkıcı etkilere sahiptir. Ekonomik alanda yaşanan küreselleşme her alanda etkisini göstermekte ve egemen olduğu ülkelerde kalıcı sorunlara yol açmaktadır. Evrensel kültürün ancak yerel ve ulusal kültürlerin senteziyle ortaya çıkabileceği kabul edilirse küreselleşme uzun vadede bu kültürel sentezi ve çeşitliliği ortadan kaldıracak bir tehlikedir. Sinema, kültürler arası etkileşimlere en açık alanlardan biridir. Kitlelidir ve kültürün en hızlı, kalıcı taşıyıcısıdır. Bu bağlamda egemen kültürlerin en çok iştahını kabartan alandır. Büyük bir endüstri olması sinemayı küresel ekonominin bir başka cazip aracı haline getirir, getirmektedir. Hollywood merkezli sinema dev bir endüstriye dönüşürken ana pazarı Birleşik Devletler olmaktan çıkmış, Avrupa ve üçüncü Dünya ülkeleri iştah kabartan ana pazara dönüşmüştür. Bu büyük sinema endüstrisi, salt film üretip pazarlamakla yetinmemektedir. Her büyük prodüksiyonun taşıdığı bir yan sektör yaratılmaktadır. Tüm bu ürünler özünde bir

kültürün, Amerikan tarzı yaşantının doğrudan taşıyıcısı, özendiricisidir. Bu yayılcı kültür, ulusal değerlerin erozyonunu hızlandırıcı etki yapar. Sinsice ve yavaş yavaş yerleşir. Kültür istilası ulusal kültürlere ve ulusal sinemalara karşı böylesine ölümcül biçimde tehdit oluştururken kurumsal karşı koyma o denli önem kazanmaktadır.

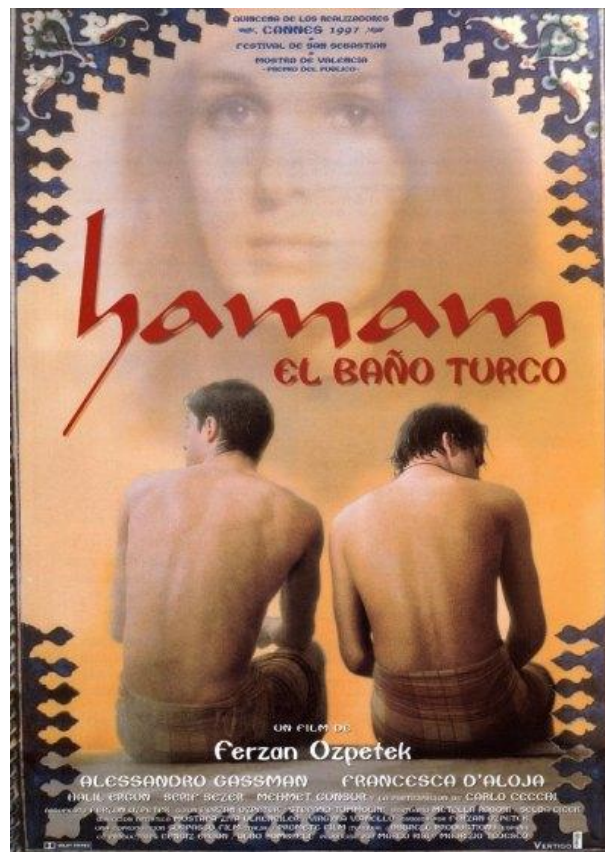
1980'lerden itibaren küreselleşmenin etkilerinin artmasıyla birlikte, tek tipleştirici anlatım kalıplarını sorgulayan Türk sineması, toplumun tarih ve kültürünü farklı biçimlerde yansıtmaya çabalarına odaklandı.(Karakaya 2004:12)

Türk sineması son yıllarda ticari ve sanatsal anlamda yurtiçinde ve yurtdışında çeşitli başarılar elde etmiştir. 1980'lerdeki ve 1990'lardaki göreceli kriz ve gerileme dönemi sonrası yaşanan geçiş döneminin ardından günümüzde Türk sineması uluslararası alanda tartışılır ve üzerinde akademik çalışmalar hazırlanan bir duruma gelmiştir. Türk sineması bu bağlamda küresel pazarda ilerleme gösteren, tanınan, ödüller alan bir sinema olarak tanımlanabilirken, teknik, ekonomik, kültürel ve sosyolojik gibi bir çok nedenlerden dolayı dünyanın önde gelen sinemaları arasında sayılmamaktadır. Yüzyıllık süreçte bir türlü gerçekleştirilemeyen endüstrileşme, aşırı yerel konuların ve sorunların ele alınması, sinema salonlarının azlığı, sinema alışkanlığının gereken düzeyde olmaması ve tanıtım ve pazarlama eksikliği gibi olgular Türk sinemasının küresel bir sinema olmaktan daha çok bölgesel ve yerel bir sinema olarak kalmasına neden olmaktadır.(Yalvaç:2013:168)

Sonuç olarak Türk sineması; sinema dili, teknik ve estetik değerler ve profesyonel halkla ilişkiler ve pazarlama alanında başarı kazandığı ölçüde, yerelliğini kaybetmeden küresel anlamda önde gelen sinemalar arasına girebilecek potansiyele sahiptir.(Ormanlı)

4. FERZAN ÖZPETEK SİNEMASI'NDA KÜLTÜREL KODLAR

Küreselleşme, sinemanın önemini artırırken tek tipleşmeyi de beraberinde getirmiştir. Bu durum bir yandan yerelliğin ve kendine has benliğin yok oluşuna sebep olmuş diğer yandan ise bu yerelliğin göç gibi olgularla kendi alanından çıkarak başka alanlara da yayılmasına neden olmuştur. Ekonomik ve sosyal nedenlerle büyük kentlere göç eden insanlar kendi gelenek, görenek gibi yerel özelliklerini de beraberlerinde taşımaktadır. Ferzan Özpetek, Türkiye'de doğmuş, ardından eğitimi için İtalya'ya göç etmiş, halen yaşamını orada sürdüren uluslararası üne sahip bir yönetmendir.. Hem Türkiye hem de İtalya'da filmler çeken yönetmenin sinemasında bu iki kültürün bir arada varlığı hissedilmektedir. Ferzan Özpetek filmlerindeki kendi kültürünün yansıması olan yerel öğeler ilgi çekicidir. Hamam filminde Türk Hamamları, Kutsal Yürek filminde Mevlana, Harem Suare filminde ise Osmanlı İmparatorluğu'nun ritüellerine yer verilmesi bu durumun başlıca örneklerindedir. Özpetek, filmlerinde aynı zamanda Akdeniz kültürünü yansıtarak, Türk gelenekleriyle bir harman oluşturmaktadır.. Filmlerinde bireylerin hikayelerini aile üzerinden anlatmaya çalışmakta, geçmişle hesaplaşmaların sunulduğu konulara yer vermektedir. Hikayelerinde abartılı anlatımlar yerine sade bir sunumu seçerken, güldürü ve dramatikliği iç içe kullanır. Aşk, temel meselesini oluştururken, aşkı cinsiyetçi bakış yerine, 'aşkın kutsallığı' üzerinden anlatmayı seçmiştir. İlk iki filmi olan Hamam ve Harem Suare'de, Türk Hamamı, Osmanlı gelenekleri gibi Türk ezgilerini ve bu bağlamda geleneksel ölçütleri kullanan Özpetek, Avrupalı izleyicinin yabancı olduğu yerel ritüellerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlar.

Özpetek, ilk iki filminin ardından filmlerini İtalya’da çekmeye devam etmiştir. Yaşadığı ve yetiştiği coğrafyanın kültürel etkisiyle birlikte insan ilişkileri, günlük hayat koşuşturmaları, insanların yaşayış şekillerini anlatarak sinemasına farklı bir boyut kazandırmış, kendine özgü bir sinema dilinin oluşmasına katkı sağlamıştır. Filmlerinde geleneksel ritüellerin yanı sıra batılı bir duruş da sergileyen Özpetek, ilk iki filmdeki gelenekselliğin ardından yüzünü batıya çeviren, küresel ve kültürlerarası değerlerle işlenmiş filmleriyle çıkar karşımıza. Filmlerinde Özpetek’in yüzünü batıya çevirdiği ancak kendi içerisinde geleneksel ritüelleri de hissettirdiği söylenebilir.

Özpetek, aile vurgusunu filmlerinin hemen hepsinde kullanmaktadır. Bu durum, Özpetek filmlerinin kalıplaşmış bir ritüelidir. Genel olarak filmlerinde işlediği aile kavramı, Türk ve İtalyan kültürlerinin sentezi olarak görülebilir. Filmlerinde aile kavramının öne çıkışıyla paralel olarak ev ve yemek masası da önemli öğeler haline gelmiştir. Ev, karakterlerin bireysel sorgulama yaptıkları, rahatladıkları bir mekan, sığınılan bir liman biçimindedir; yemek masası ise, ailenin bir arada bulunduğu, yüzleşildiği, aile bireylerinin iletişim kurmasını sağlayan bir araç konumundadır. (Öztürk 2013).

Sinemada bir şey anlatmada, düşünsel anlamda ya da bir nesne olarak bir şeyleri sinemaya özgü anlatımlarla sunmada, öncelikle içinde yaşanan toplumu ve kültürü iyi sentezleyebilmek ve tanımak gerekmektedir (Künüçen, 2001:63). Bu anlamda, kendisi de ikinci kuşak bir Türk olan ve Almanya’da yaşayan Türk insanını iyi tanıyan yönetmen Fatih Akın, filmlerinde evrensel temaları yerel kodlarla ve ikinci kuşak üzerine kurulu hikayelerle anlatırken, aslında bir yandan da ikinci kuşağın her iki kültürden de etkilenen melez bir kimlik sergilediğine dolayısıyla, kültüre de bir gönderme yaparak kimliğin sabit ya da verili olmadığına da vurgu yapmaktadır.

5. FATİH AKIN SİNEMASI'NDA KÜLTÜREL KODLAR

Bir diğer Türk yönetmen olan Fatih Akın sinemasında da “Avrupalı” olmaktan ziyade “Doğulu” olmak anlatılmaktadır. Kendini Türk-Alman olarak nitelendiren, melez bir ikinci kuşak yönetmen olan Fatih Akın, *Hamburg Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Görsel İletişim Bölümü* mezunudur. Filmleriyle iki kültür arasında kalmış insanların hayatlarına ayna tutan yönetmen, Türklerle Almanların arasındaki ilişkileri anlatır. Toplumsaldan çok bireysel öyküleri sinemalaştıran bir yönetmen olarak ele alınan Fatih Akın, melez kimliği sayesinde de ulusal sınırlılıklardan sıyrılıp sanatta daha farklı ve özgür yaratılarda bulunmakta, bir başka deyişle iki dili kullanarak üçüncü ve farklı bir dil yaratmaktadır. “iki kültürlü bir yönetmen” olarak tanımlayan Fatih Akın’ın çalışmaları bu çok kültürlülük ortamını nasıl ele aldığı ve yansıttığı açısından önem taşımaktadır. *Kısa ve Acısız* suç dünyasını ele alırken odaklandığı dostluk kavramıdır.

Temmuzda bir yol filmi gibi görünmesine rağmen bireysel yolculuk ve aşkı bulmaya odaklanır.

Solino göçmenlik ekseninde kardeş ilişkisi ve kıskançlığı ele alır. *Duvara*

Karşı ise aşka, bireysel yolculuk ve kendini bulma eşlik eder. Her filmi varolan dengeden çok uzaklarda kurulan başka bir denge ile son bulur. Anlatıların hepsi karakter merkezli olup, tüm duygu ve düşünceler karakterler üzerinden anlatılır. Stile dair diğer bir özellik ise renk, ışık, çerçeveleme, kurgu ve sesin kullanımına ilişkindir. Karakterlerin çoğu zaman çerçeveyi dolduran görüntüleri, onların dünyasına kolayca girilmesini sağlar. Ayrıca sayılan öğeler filmin içeriğine uygun bir biçimde kullanılarak biçim-içerik örtüşmesi sağlanır. Bu bağlamda biçimsel açıdan Akın’ın filmlerinde ele aldığı konuya uyan, onu pekiştiren bir stil yarattığı da söylenebilir.

Duvara Karşı, Fatih Akın'ın perspektifinden bakıldığında, sıra kavramının, gurbetin oluşturduğu kaderin

düğünlerinin çözüldüğü bir motif olarak tanımlandığı görülmektedir. Bir yönüyle, aslında, yönetmenin, kendisinden önceki göçmen kuşağa yönelttiği bir eleştiridir. Çünkü filmler, unutulmaya yüz tutmuş bir hafıza yerine, kişisel bir hafızadan birinci kuşağın yaşadıklarına bakar (Genç, 2004). Bu anlamda Akın, bir nevi, kaotik bir evrende örülmüş kaderlerinin sorumluluğunu birinci kuşak göçmenlere yüklemektedir. Kendisi melezliğin hazzını çıkarırken, aynı zamanda göçmen topluluğun artık kanıksadığı sorunlara yönelik farkındalık düzeyini yükseltmektedir. Fatih Akın'ın filmlerinde genel olarak göç olgusunu diyalektik bir

açından kurguladığından bahsedilebilir. İkinci kuşak melez bir göçmenin bakış açısından oluşturulan sinemasal evrende, sıra ve gurbet birbirini diyalektik açıdan tamamlayan unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunda yönetmenin Almanya’da büyüyüp, Türkiye’yi keşfetme isteğinin de etkisi bulunmaktadır kuşkusuz..(Pösteki 2001-12)

6. SONUÇ

Bilindiği gibi insanlar içinde doğdukları toplumun kültürünü öğrenmektedirler. Sosyalleşme denilen bu süreç ile bir kültürel kimlik oluşturulmaktadır. Toplumda var olan belli kalıplara uyarak genelleştirilmiş kalıplara girilmektedir. Sinema kitleler tarafından kabul edilen genel inancıya göre bir eğlence aracıdır. Ancak düzenlenen festivaller, verilen ödüller, başka ülkelerde düzenlenen film haftaları ile aynı zamanda bir kültür taşıyıcısıdır. Sinema filmleri farklı kültürlerin birbirini tanıması, anlaması ve önyargıların azaltılması noktasında kültürlerarası etkileşimi sağlayan önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulus sınırlarını aşabilen bir sinema, ait olduğu ülkenin de bir temsilcisi olacaktır. Belki de kültürel kimliğin sinema yolu ile korunmasına hizmet edecektir. Bu durum sinemanın kültürel bir öğe olarak varlığını daha önemli kılmaktadır. Modern toplumlarda sinema, ideolojileri tek başına üreten konumunda olmasa da ideolojiyi yaymak anlamında önemli rol oynar. Sinemanın, kültürü tanıtmaya ve geniş kitlelere yaymaya konusundaki önemi bu noktada kendini göstermektedir.

KAYNAKÇA

ARTUN, Erman' POPÜLER TÜRK KÜLTÜRÜNÜN DÜNYA KÜLTÜRLERİNE ETKİSİ VE KATKISI'

BAUMAN, Z. (1999). KÜRESELLEŞME: TOPLUMSAL SONUÇLARI, İstanbul, Ayrıntı Yayınları.

BAUMER T (2002) HANDBUCH INTERKULTURELLE KOMPETENZ, ZÜRİCH, ORELL FÜSSLİ.

GÜVENÇ, Bozkurt (1993), 'TÜRK KİMLİĞİ, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
KARA, Çiğdem (1997), Halk Bilimi ve Folk Popüler Kitle Seçkin Kültürleri, Folklor/Edebiyat, S.9, İstanbul.

HALL Stuart, (2002) "YEREL VE KÜRESEL", Çev: Hakan Tuncel, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.

JAMESON Frederick, (2002) "KÜRESELLEŞME VE POLİTİK STRATEJİ", Çev:

KONGAR, Emre (1997), KÜRESELLEŞME VE KÜLTÜREL FARKLILIKLAR ÇERÇEVESİNDE ULUSAL KÜLTÜR, www.kongar.org/makaleler.

TURAL, Sadık Kemal (1994), KÜLTÜREL KİMLİK ÜZERİNE DÜŞÜNCELER, Ankara.

KARAKAYA, Serdar, KÜRESELLEŞME, KÜLTÜREL YAYILMACILIK VE ULUSAL SİNEMALAR' SBE Dergisi Bahar 2004 Sayı 12

KÜNÜÇEN Hale, Nuray Hilal Ateş' FATİH AKIN'IN FİMLERİNDE KADININ SUNUM BİÇİMİ'

MALETZKE,G 'İLETİŞİM MODELLERİ'

ORMANLI, Okan ' KÜRESELLEŞME VE YERELLİK BAĞLAMINDA GÜNÜMÜZ TÜRK SİNEMASI' İstanbul Kültür Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İstanbul, Türkiye

ÖZTÜRK Demet, 'FERZAN ÖZPETEK SİNEMASI'

PÖSTEKİ, Nigar 'EURIMAGES DESTEKLİ TÜRK SİNEMASI VE AVRUPALI OLMAK'

SUNGUR Suat, 'KÜLTÜREL EMPERYALİZMİN ÖTESİ: KÜRESELLEŞME, İLETİŞİM VE YENİ ULUSLARARASI DÜZEN' Stratejik Araştırmalar Dergisi / Journal of Strategic Studies 1 (1), 2008, 94-138

ŞENTÜRK Kara, Eylem 'KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM: KABHİ KHUSHİ KABHİE GHAM ADLI HİNT FİLMİNDEKİ KÜLTÜREL KODLARIN İNCELENMESİ' İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi

YALVAÇ, Ahsen 'TÜRK SİNEMASI VE ARABESK' / Agora K. Temmuz 2013